

Захисниця Азовсталі Катерина “Пташка” Поліщук повернулась з російського полону

21 вересня 2022

Про умови обміну спершу не повідомлялося.

Фото: Facebook/Юрій Мисягін

Катерина Поліщук (“Пташка”), захисниця Азовсталі, повернулась із полону росіян.

Про це [повідомив народний депутат України Юрій Мисягін](#).

“Пташка” вдома!” – написав Мисягін.

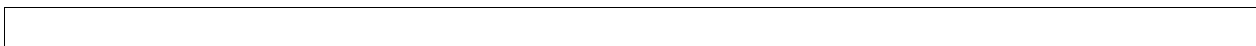
Поліщук обміняли 21 вересня – вона увійшла до складу 215 захисників, які повернулися додому. 200 з них були обміняні на Віктора Медведчука. П’ятеро командирів “Азову” перебуватимуть у Туреччині до кінця війни, але їм дозволено бачитись із рідними.

Нагадаємо, делегація [Асоціації родин захисників “Азовсталі”](#) та полку [“Азов”](#) провела зустріч із представниками [Міжнародного комітету Червоного Хреста](#) (МКЧХ) у Вашингтоні. [Українська делегація підняла питання](#) щодо можливості відвідин місією Червоного Хреста місць утримання військових, передача гуманітарних конвоїв (в тому числі теплих речей). Також обговорили відсутність належного догляду за вагітними полоненими, розслідування теракту в Оленівці та повернення тіл загиблих у цій трагедії.

https://lb.ua/society/2022/09/21/530172_zahisnitsya_azovstali_katerina.html

Захисників "Азовсталі" звільнено: в Україні вже "Пташка", "Мішаня" та інші

21 вересня 2022

Наразі відомо про вісьмох звільнених українців

Із російського полону обміняли кількох захисників "Азовсталі". Зокрема, на підконтрольну Україні територію повернувся начальник патрульної поліції Маріуполя Михайло "Мішаня" Вершинін, парамедик Катерина Поліщук з позивним "Пташка", старший сержант 36-ї бригади Михайло Діанов та вагітна медик Мар'яна Мамонова.

Фото зі звільненими захисниками оприлюднили у соцмережах.

Звільнений Михайло "Мішаня" Вершинін

Михайло "Мішаня" Вершинін до полону

Катерина "Пташка" Поліщук

Звільнили з полону старшого сержанта 36-ї бригади Михайла Діанова

Старший сержант 36-ї бригади Михайло Діанов до полону

Мар'яна Мамонова

Наразі відомо, що обмін відбувся у Чернігівській області. Інших деталей офіційно поки що не повідомили.

Нагадаємо, президент Туреччина Реджеп Таїп Ердоган **заявив**, що Україна та росія домовилися про обмін двохсот військовополонених.

<https://lviv.media/news-cat/53963-zakhysnykiv-azovstali-zvilнено-v-ukraini-vzhe-ptashka-mishania-ta-inshi/>

Вони повернулися: фото українських бійців, які були в російському полоні

22 вересня 2022

215 українських захисників звільнені з російського полону. Серед них – 108 бійців «Азову», а також військовослужбовці НГУ, ВМС України, ЗСУ, ДПСУ, ТрО, НПУ, СБУ, Держмитслужби і ДССТ та двоє цивільних осіб. Радіо Свобода зібрало архівні фото бійців і ті, які були зроблені після їх звільнення.

Ізліва направо: Денис Прокопенко («Редіс»), командир окремого загону спецпризначення «Азов» Національної гвардії України та виконувач обов'язків командира 36-ї окремої бригади морської піхоти Сергій Волинський («Волина») на заводі «Азовсталь» під час відеозвернення у квітні 2022 року

2 Командир полку «Азов» Денис Прокопенко та виконувач обов'язків командира 36-ї окремої бригади морської піхоти Сергій Волинський розмовляють з міністром внутрішніх справ України Денисом Монастирським у Туреччині, куди вони прибули після звільнення з полону 21 вересня 2022 року

Вони разом з іншими звільненими з полону командирами перебуватимуть там до кінця війни, під протекцією президента Ердогана

3 Заступник командира полку «Азов» Святослав Паламар («Калина») на заводі «Азовсталь» під час відеозвернення у квітні 2022 року

4 Заступник командира полку «Азов» Святослав Паламар, якого звільнили з полону в результаті обміну полоненими між Росією та Україною, у Туреччині розмовляє по телефону

5Боець полку «Азов» Дмитро Козацький («Орест»), відомий своїми фото та відео з «Азовсталі», які облетіли весь світ

6Катерина Поліщук («Пташка») – парамедик-доброволиця Національної гвардії України. Спів «Пташки» «Азовсталі» піднімав моральний дух захисників у підземеллях заводу

7 Катерина Поліщук під час першої телефонної розмови з мамою після звільнення, 21 вересня 2022 року

8 Начальник патрульної поліції Маріуполя Михайло Вершинін, який перебував у російському полоні

Dmytro 'Orest' Kozatskiy / Azov Special Forces Regiment ()

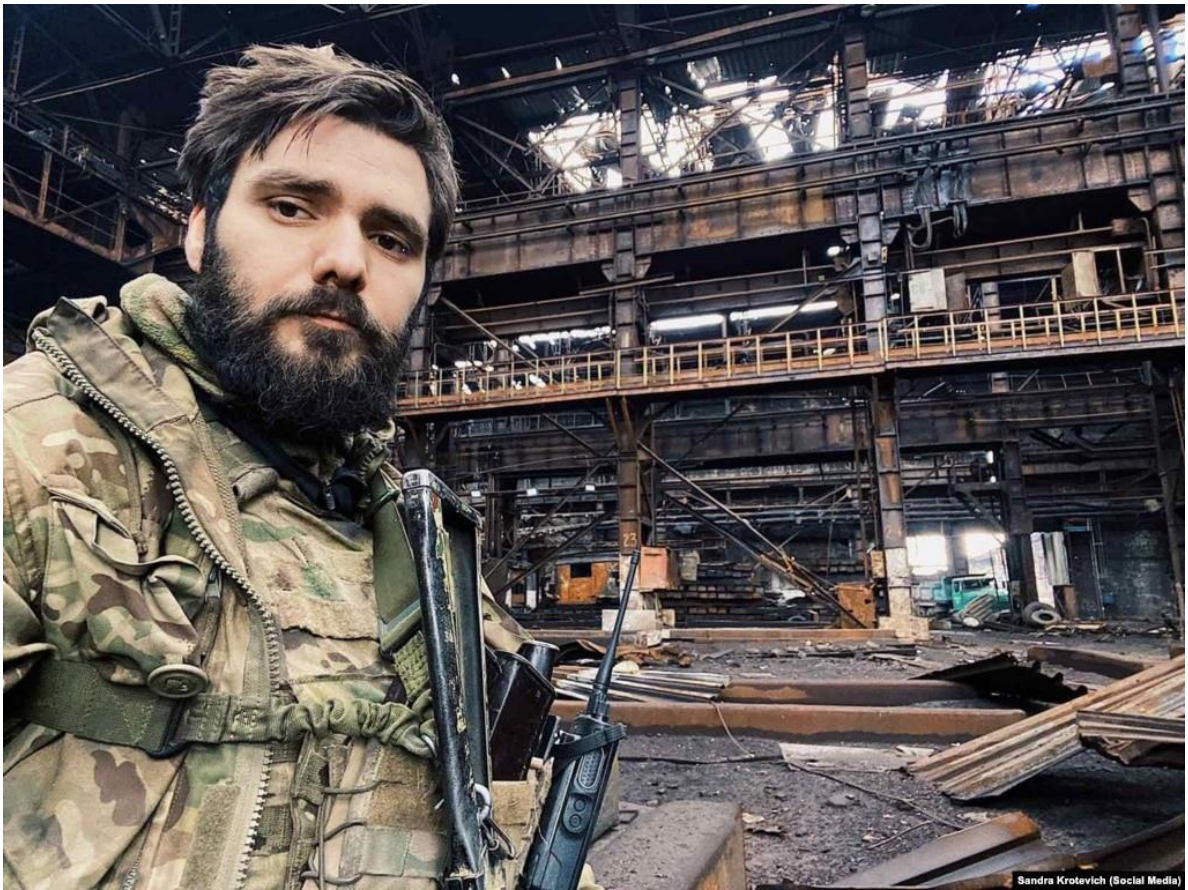
9 Михайло Діанов, старший сержант 36-ї бригади на території заводу «Азовсталь» у Маріуполі Донецької області. Фото Михайла з пораненою рукою, зроблене Дмитром Козацьким, активно ширилось соцмережами навесні цього року

СЛУЖБА
БЕЗПЕКИ
УКРАЇНИ

Фото Служби безпеки України (Courtesy Photo)

10 Михайло Діанов після звільнення, 21 вересня 2022 року

Sandra Krotevich (Social Media)

11 Богдан Кротевиц, боець полку «Азов» на території заводу «Азовсталь»

Courtesy Image

12 Ілля Самойленко, командир та спікер полку «Азов», відмий включеннями з заводу «Азовсталь»

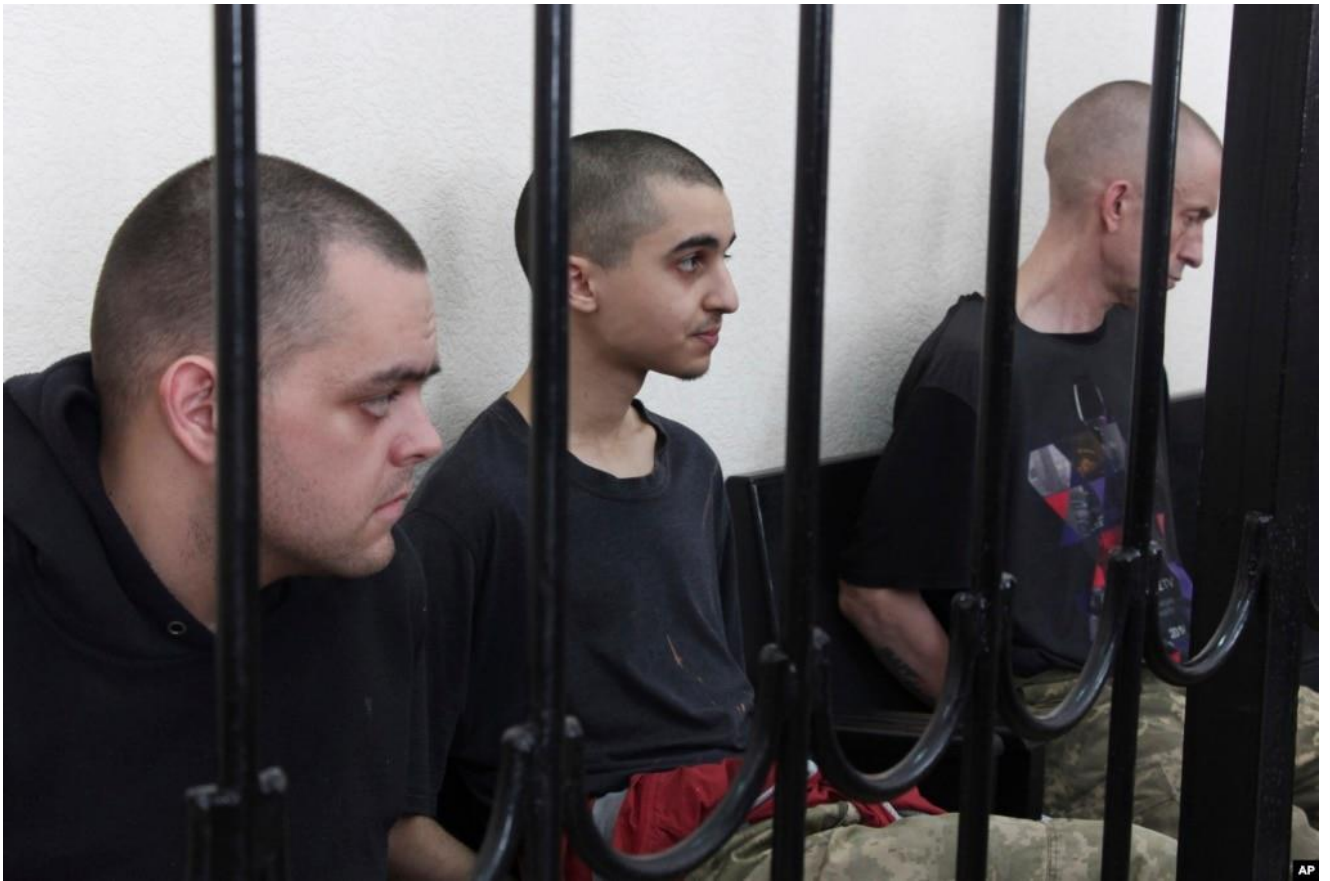
13Олександр Кравцов, командир підрозділу «Ведмеді» полку «Азов»

14 Андрій Кориневич, боєць полку «Азов»

15 Марокканець Брагім Саадун, який у 2021 році вступив до лав ЗСУ. Потрапив у полон навесні цього року. Підконтрольне Росії угруповання «ДНР» винесло смертний вирок йому та ще двом іноземцям – громадянам Великої Британії Ейдену Есліну та Шону Піннеру. Після звільнення з полону, він покинув нині окуповану територію України і вже прилетів до Саудівської Аравії

16Громадяни Великої Британії Ейден Еслін та Шон Піннер і марокканець Брагім Саадун під час так званого «суду» в окупованому Донецьку 9 червня 2022 року, де угруповання «ДНР» винесло їм смертні вирoki

17П'ятеро звільнених з полону командирів з «Азовсталі»:
в. о. командира 36-ї окремої бригади морської піхоти Сергій Волинський («Волина»); заступник командира полку «Азов» по роботі з особовим складом Святослав Паламар («Калина»); командир окремого загону спеціального призначення «Азов» Денис Прокопенко («Редіс»); командир комендантської роти, який безпосередньо здійснював командування обороною «Азовсталі», Олег Хоменко; командир 12-ї бригади оперативного призначення імені Дмитра Вишневецького Денис Шлега

18 Українські військові звільнені з російського полону в результаті обміну полоненими між Росією та Україною 21 вересня 2022 року.

Це не всі фото звільнених з полону українських захисників, а ті, кого ми встигли ідентифікувати

<https://www.radiosvoboda.org/a/foto-zvilneni-poloneni-z-azovstali/32046257.html>

Михайло Діанов захищав «Азовсталь» і повернувся з російського полону. Ми поговорили з його рідними

«У таких умовах як знайти в собі силу ще посміхатися»: історія українського військового, який отримав поранення в Маріуполі

• 23 ВЕРЕСНЯ 2022

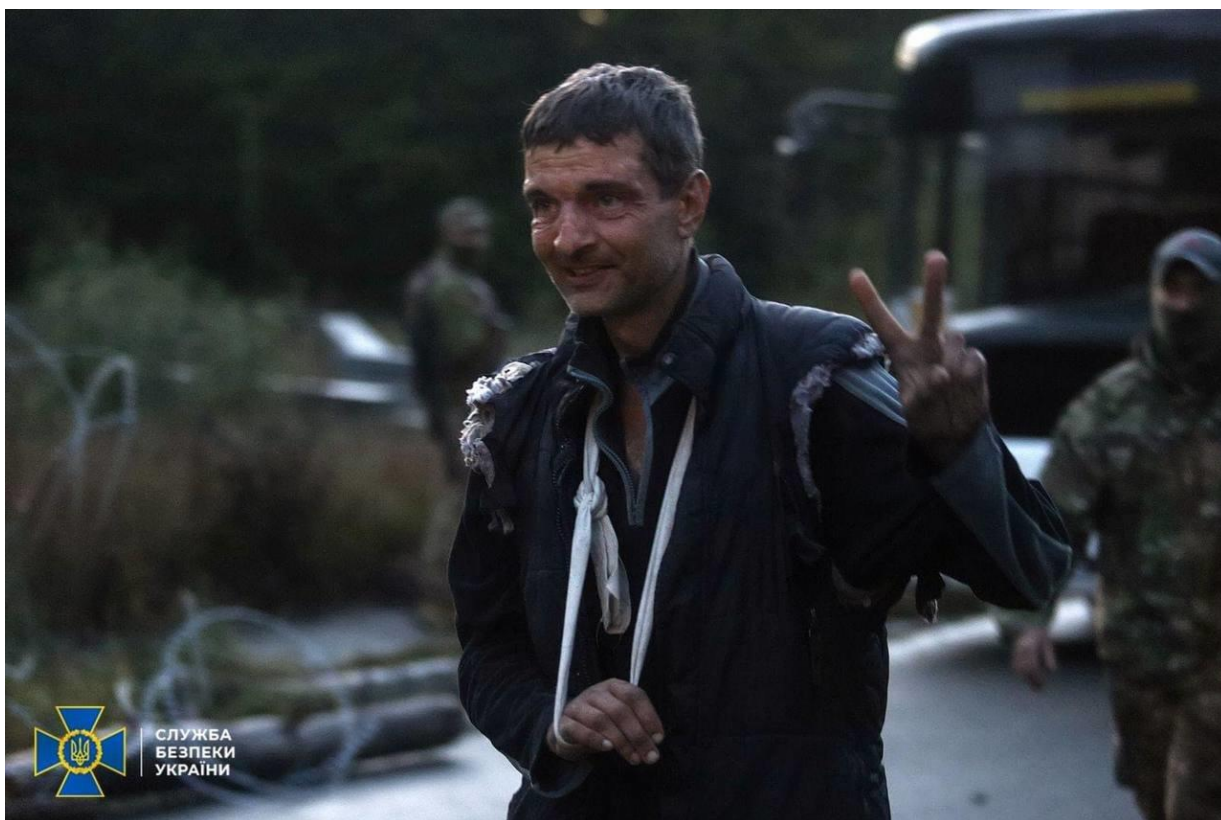
«18 квітня він розбудив мого чоловіка – написав йому спочатку sms, а коли той не відповів, – передзвонив. «Брате, я боюсь, не доживу до дня народження», – писав тоді Михайло. День народження в нього – 1 травня. Після цього зв'язок

зник», – розповідає сестра 42-річного старшого сержанта 36-ї окремої бригади морської піхоти Збройних сил України Михайла Діанова із позивним «Мішаня» Альона Лаврушко. 8 травня їй прийшло sms із невідомого номера, що брат – живий. Більше звісток про нього не було.

Діанов пішов в армію добровольцем ще в січні 2015-го. Брав участь в обороні Маріуполя після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну, був поранений і став одним із символів «Азовсталі».

The Village Україна зустрівся з мамою та сестрою Михайла Діанова, щоб розповісти його історію. Коли ми готували цей текст до публікації, [відбувся](#) великий обмін полоненими, – додому повернулися 215 українців, у тому числі Діанов.

Публікуємо матеріал у серії про фіксацію воєнних злочинів у російсько-українській війні спільно з ICAP Єднання.

«Якщо у світі відбувається щось погане, можна не робити нічого, а можна зробити щось. Нічого я вже пробував»

Коли Михайло Діанов вирішив іти добровольцем на війну, його мама, Ірина Діанова, була в Самарі в Росії, де живуть її батьки та брат.

У Тернополі вона з 1976 року, закінчила будівельний технікум в Самарі за спеціальністю проєктувальниця санітарно-технічних систем та отримала направлення на роботу на захід України. Так і залишилася, одружилася та народила трьох дітей.

До вибору сина піти в армію поставилася з повагою. «Як мама я проти [участі в бойових діях], не хочеться, щоб на твоїй дитині навіть подряпина була, не кажучи вже про поранення. Але як громадянка я позитивно сприйняла його рішення – він вчинив, як справжній мужчина», – вважає мати.

До того Михайло Діанов мав різні професії: був адміністратором, торговим агентом, свого часу активно займався музикою, грав на акустичній і бас-гітарі, фортепіано й ударних. Був у складі тернопільського гурту «Особистий підпис». «Я можу померти, як і коли завгодно – вирішувати не мені. Але в моїх силах вирішувати, як жити. Відважно чи тихо. Ось тут я просто всесильний. Це очевидно. Це аксіома. Якщо у світі відбувається щось погане, можна не робити нічого, а можна зробити щось. Нічого я вже пробував», – написав він на своїй сторінці у фейсбуці в лютому 2020-го.

Про зброю треба розповідати так, щоби всі хотіли стріляти так, як Діанов

Після року служби він приїхав до рідного Тернополя на кілька тижнів, але вирішив повернутися – підписав контакт ще на три роки. Служив спочатку в десантних військах, а згодом у морській піхоті.

«Міша кайфував від армії, знімав і надсилав різні відео, у тому числі з острова Зміїний, де був півтора місяця минулого року. Він і жартувати любив: казав, що шукав там меч Ахілла, але поки не знайшов. [посміхається] Він себе там [в армії] знайшов. Якось він написав мені, що командир їхньої бригади на той момент Гнатов, вишикувавши всіх бійців, сказав: «Про зброю треба розповідати так, щоби всі хотіли стріляти так, як Діанов». Це командир каже про солдата...» – переказує спілкування з братом Альона Лаврушко.

Втрати побратимів переживав найважче, це була його друга сім'я

За її словами, якийсь брат був на навчанні на військовому кораблі та з трьох мішеней на відстані 100 метрів потрапив у всі. «Хлопці казали, що ніхто раніше не попадав. А він зміг – навіть без військової освіти чи підготовки», – додає сестра.

Незадовго до повномасштабного вторгнення – у листопаді 2021 року – Михайло Діанов вчергове приїхав до рідних на святкування дня народження доньки Катерини. «Він міг цілий рік не приїжджати, але в цю дату мусив бути тут. Не пропускав жодного її дня народження», – каже мати військового. Тоді вони не говорили про можливість повномасштабної війни в Україні, та й матері він мало розповідав про війну, щоб не хвилювалась.

«Обстріли з великокаліберної артилерії почалися вже 20 лютого цього року – у Михайла навіть є фото на сторінці у фейсбуці, де він стоїть в ямі – у вирві. До них і раніше «прилітало». Але обстріли не були такі активні. Якось улітку минулого року подзвонив, під час спілкування я помітила, що він заїкається. Думала, щось зі зв'язком... Виявилось, що отримав контузію. Вийшов із бліндажа подзвонити, але ударна хвиля таки його зачепила. Свого побратима, казав, упізнав лише за берцями... Втрати побратимів переживав найважче, це була його друга сім'я», – розповідає сестра.

Фото Дмитра Козацького

«Голос був важкий»

Після повномасштабного вторгнення Михайло Діанов намагався майже щодня повідомити рідних, що з ним усе гаразд. «Живий», «+», «Усе добре, передай тому-то й тому», – писав сестрі чи її чоловіку-військовому. Повністю зв'язок із ним обірвався 5 березня. 8 квітня він зателефонував до чоловіка сестри, але не сказав, де він і що з ним. А 14 квітня повідомив, що поранений і перебуває на «Азовсталі».

«Дві ноги наскрізь були пробиті кулями, права рука – роздроблена. Він говорив з останніх сил. Ми не знали, як їм там, але мені здається, що вони жили останнім днем. Голос у нього був дуже важкий. Мало того, що на «Азовсталі» вже критично не вистачало їжі, води, чимало з бійців були поранені та потребували медичної допомоги. Ми питали його щодо прориву – частина бійців пробувала прориватися з «Азовсталі». Михайло казав, що він у такому фізичному стані, що прориватися не може, на «Азовсталь» потрапив поранений, ледь пересувається. Ще чотири дні він був у мобільній мережі, мабуть, десь зловив Starlink. А потім – тиша», – розповідає сестра.

Медичну допомогу, розповідав Михайло Діанов, отримав ще до евакуації на «Азовсталь». На початку травня з невідомого номера рідним прийшло повідомлення, що він живий.

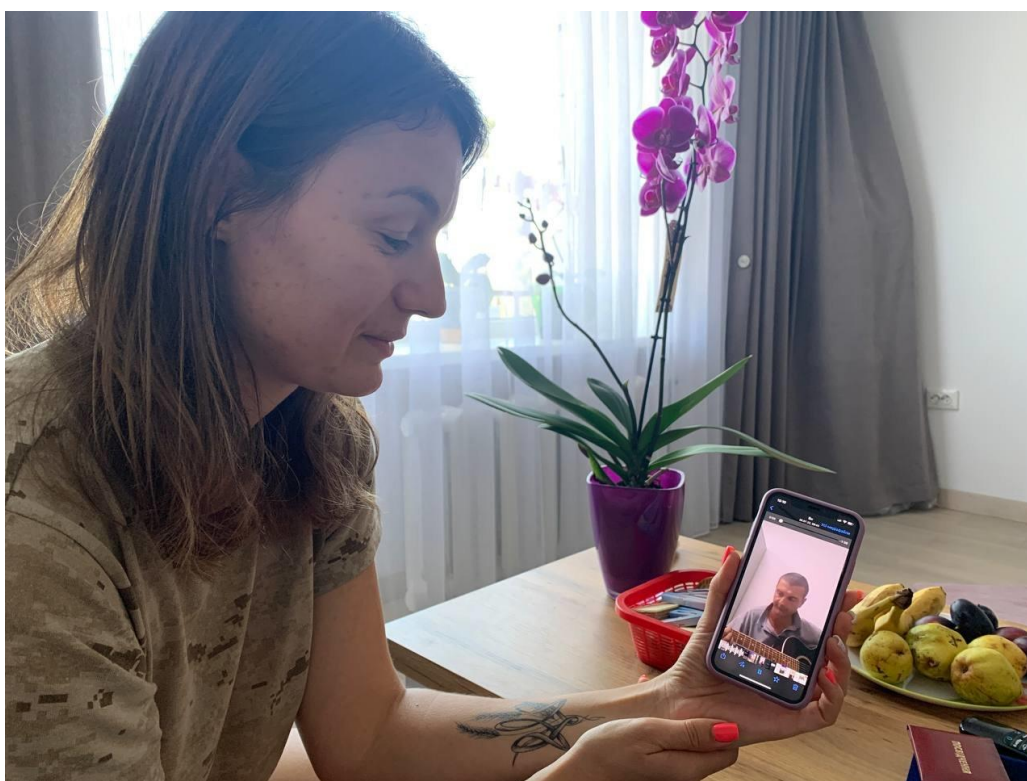
Його очі... Вони не змінилися. Очі, що посміхаються

Побачити те, який вигляд має «Азовсталь» і військові, які там перебували, вдалося завдяки фотографіям пресофіцера полку «Азов» Дмитра Козацького (позивний «Орест»). Згодом його світлини облетіли чимало світових ЗМІ

й [здобули](#) дві нагороди міжнародного фотоконкурсу International Photography Awards. На одній із них – Михайло Діанов з апаратом Ілізарова на правій руці. Він посміхається та показує пальцями знак миру.

Мама бійця згадує, що ввечері 10 травня дочка прийшла в кімнату в сльозах і показала їй це фото. «Чого плачеш, кажу. Він – живий! Усе буде добре. Я взагалі оптимістка, і так дітей своїх вчила. Мій девіз: якщо мені скажуть, що через п'ять хвилин я помру, я скажу, що ці п'ять хвилин ще проживу», – каже Ірина Діанова.

«Його очі... Вони не змінилися. Очі, що посміхаються. У таких умовах як знайти в собі силу посміхатися... Напевно, тому саме він став символом «Азовсталі», – розповідає сестра військового.

Наприкінці травня командир полку «Азов» Денис Прокопенко оприлюднив відеозвернення, у якому заявив, що українське військово керівництво дало «наказ про збереження життя та здоров'я військовослужбовців та припинення оборони міста». Усі вийшли з «Азовсталі» та потрапили в російський полон.

Згодом в інтернеті з'явилося фото, де Діанов іде під конвоєм російського військового. Погляд у нього уже суворий. «Там стільки сили та ненависті. Символ незламності. Хоч поранений і без зброї...», – коментує його сестра. На цьому фото рука Діанова перебинтована по-іншому, у порівнянні з фото з «Азовсталі». Його рідні припускають, що йому міг надати допомогу Червоний Хрест перед виходом із території заводу.

«Вони не здалися в полон, вони виконували наказ. Якби знали, що їх таке чекає, думаю, не вийшли би (з «Азовсталі»). Їм дали гарантії, що вони

залишаться живі, що їх обмінюють. А що вийшло? Червоний Хрест руки вмив, ООН також... Росія нічого не виконує... Країна, яка у 21 столітті зайшла на територію іншої країни та почала війну...» – обурюється сестра військового.

Вони не здалися в полон, вони виконували наказ

Альона Лаврушко нагадує, що військовополонені підпадають під захист [Женевської конвенції](#) про поводження з військовополоненими. До них повинні гуманно ставитися, не піддавати катуванню, надавати воду, їжу, одяг, медичну допомогу тощо.

«Військовополонені мають право повідомити рідним, де вони та що з ними, можуть отримувати передачі... Ми пробували через волонтерів дізнатися, чи можна що-небудь передати в Оленівську колонію, куди перевезли частину бійців з «Азовсталі», але вони сказали, що Росія не пропускає навіть гуманітарну допомогу... Та й в Оленівці їх не мали тримати – це 15 кілометрів від лінії розмежування, що не забезпечує безпеку військовополонених, гарантованих, знову ж таки конвенцією», – каже сестра Діанова.

Коли в ніч на 29 липня в колонії в Оленівці стався вибух і загинули понад 50 українських військовополонених, рідні Діанова схвильовано шукали, чи є він у цьому списку. І зраділи, коли не побачили його прізвища.

Нагороди та ляльки

19 квітня – коли Михайло Діанов був ще на «Азовсталі» – президент Володимир Зеленський нагородив його орденом «За мужність» III ступеня – за особисту мужність і самовіддані дії, виявлені в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі. Улітку він також став почесним громадянином Тернополя.

«Мені не потрібні нагороди, хочу, щоб він тут поруч сидів», – каже мати Ірина Діанова, показуючи нагороди на столі в тернопільській квартирі, де жив і син. «Певний символізм у цих нагородах є, зокрема в наданні йому статусу почесного громадянина. Він – єдиний військовий за всю історію міста, хто отримав цю нагороду не посмертно. Треба, щоб про нього пам'ятали», – вважає сестра.

Мати Діанова, дізнавшись про травми сина, попросила дозвіл у міської влади, щоб продавати в центрі Тернополя свої в'язані іграшки. Вона цим займалась і раніше, але тепер вирішила назбирати коштів для лікування сина після його повернення.

«У мене було фото сина й оголошення, що збираю кошти на його лікування. Часто приходили та військові – купували іграшки. Яюсь я вирішила зробити собі вихідний – погода була дощова – і залишила іграшки в магазині знайомої в центрі міста. Мені подзвонила військова, яка яюсь щось купила, і каже, що прийшли якісь хлопці. Я спочатку подумала на двох хлопчиків, які напередодні обіцяли прийти, але виявилось, це були хлопці з одного

батальйону. І не повірите: вони купили всі іграшки», – посміхаючись, каже Ірина Діанова та показує фото, де ці військові тримають у руках куплені іграшки.

Тепер вона в'яже іграшки на замовлення та надсилає їх у різні країни світу. «Головне, щоб син повернувся, а руку й інші поранення – полікуємо», – додає жінка.

Після обміну полоненими 21 вересня The Village Україна вдалося знову сконтактувати з мамою та сестрою Михайла Діанова. Сестра з чоловіком і його дочка побачилися з ним наступного дня після обміну. Альона Лаврушко розповідала, що брату потрібне лікування та реабілітація.

Мама вирішила не їхати в Київ, поспілкувалася із сином у Viber і чекає його вдома. «Апарат Ілізарова йому зняли, але рука не зрослася. Будуть робити операцію, а потім, може, і додому відпустять. Він ще сильно побитий. Ви ж бачили його лице... Казав, що «нашттовхнувся» на приклад... Б'ють їх там [у полоні] сильно», – сказала мати.

<https://www.the-village.com.ua/village/city/war-crimes/330843-mihaylo-dianov-zahischav-azovstal-i-povernuvsia-z-rosiyskogo-polonu-mi-pogovorili-z-yogo-mamoyu-ta-sestroyu>

Миколаївський морпіх Михайло Діанов розповів свою історію після повернення з полону, - ФОТО

1 жовтня 2022 р.

Боець батальйону морської піхоти 36-ї окремої бригади морської піхоти імені Михайла Білинського Михайло "Мішаня" Діанов розповів про своє повернення після полону та про те, що пережив під час облоги на "Азовсталі".

Як розповідає боець в сюжеті [ТСН](#), на війні від 2015 року. Перший контракт підписав із 79-ю окремою десантно-штурмовою бригадою, де пробув рік та повернувся до Тернополя у відпустку. Згодом став бійцем батальйону морської піхоти.

До Маріуполя та полону він був гранатометником у приазовських степах, потім вже поранений потрапив на завод Ілліча та "Азовмаш", а вже звідти вдалося виїхати на "Азовсталь". Він воював однією лівою і найбільше не любив авіаудари по заводу.

- Очікується масований авіаудар і все - ти стаєш між якимись суперперекриттями, і це не летить винищувач чи штурмовик і кинув там бомбу, це летить ескадрилья бомбардувальників. Оця вся штука труситься, через вентиляцію входить пилюка і ми всі в масках були, дихати було неможливо, - розповідає чоловік про будні на "Азовсталі".

Він виконав наказ вижити, здавшись у полон.

- В Оленівці жах був, це концтабір, - каже борець.

До звільнення з Оленівки його вивозили лише раз, аби зняти апарат зовнішньої фіксації. Зараз у його руці не вистачає 4-х сантиметрів кістки. Ортез для своєї понівеченої кінцівки морпіх зробив сам і не дозволяє лікарям щось змінити.

- Мені апарат знімали плоскогубцями, без наркозу, вони казали: "ти ж морпіх, давай, терпи", один тримав за плече, а другий знімав мені апарат. Тернів, де я мав дітися. Рука була пошкоджена капітально, я гнів повністю, - розповідає Михайло.

Повернення після полону

На його обличчі ще залишилися сліди від скотчу, його наліпили ще в Оленівці, а зняли, лише коли опинився в Україні.

Михайло упевнений, що йому обов'язково відновлять руку, і він знову буде грати на музичних інструментах. У мирному житті він був музикантом, у Тернополі мав свій гурт і найбільше любив грати на басгітарі. А ще він мріє про риболовлю та про те, як почне працювати - відкриє свою майстерню по металу.

<https://www.0512.com.ua/news/3471868/mikolaivskij-morpih-mihajlo-dianov-rozpoviv-svou-istoriu-pisla-povernenna-z-polonu-foto>

Морський піхотинець Михайло Діанов, позивний Мішаня: "Азовсталь" - то був жах

02.10.2022

Важко поранений боєць чотири місяці провів у полоні росіян.

За цей час чоловік, який важив 90 кілограмів, втратив 25, а його рука потребує складного лікування.

Півтори доби я був замотаний скотчем, нічого не міг зробити. Ну і отримав прикладом по носі, бо ми неправильно сиділи в машині.

Фото: Роман Ніколаєв

Знімок Михайла із заводу "Азовсталь" авторства Дмитра Козацького, пресофіцера полку "Азов", вразив без перебільшення світ. Зморений боєць, на руці якого стоїть система зовнішньої фіксації, показує здоровою рукою знак перемоги. І в його очах світяться воля і сила. Завдяки цій фотографії родина Діанових дізналася, що їхній син, брат та батько – живий. Потім з'явився кадр із полону – Михайла кудись вели охоронці. Проти нього вони видавалися якимись дрібними і нікчемними. А його суворе обличчя виражало рішучість. Впізнавана усмішка і піднята рука зі знаком "Вікторі" підірвали соціальні мережі після обміну полоненими 21 вересня: Михайло на волі! Той поранений із рукою – вдома. Зараз морпіх спокійно не може пройти не те що вулицею – територією військового шпиталю в Києві. Його впізнають люди, обіймають, дякують і бажають одужання.

Михайло Діанов з родиною – донькою, сестрою та її чоловіком, які приїхали до нього з Тернополя як тільки дізналися про обмін полонених

Лікування руки на себе взяв футбольний клуб "Шахтар" (Донецьк), пообіцявши операцію у найкращого фахівця Ізраїлю. Але до цього Михайлові потрібно набрати вагу. Він трохи приголомшений увагою та бажанням допомогти від людей, яких він навіть не знає. Для нього це честь та величезна підтримка. Завдяки цьому він помітно швидко відновлюється. Після полону він ледве ходив – його м'язи від голоду та мінімального руху атрофувалися. Добре, що хоча б поранена у березні нога загоїлася нормально. За тиждень після визволення він вже ходив без помітних вад. Нас чекає ще декілька сюрпризів від цього бійця. Він – музикант, з 90-х років знайомий з Олександром Положинським, який присвятив другові нову пісню. "Але Сашко хоче виконати її разом зі мною, - посміхається Михайло. – Трішки прийду до тяти, підлікуюся, і, сподіваюся, запишемо. Аби у Сашка час знайшовся – він же пішов служити в армію".

ВИЗВОЛЕННЯ

- Як ви дізналися, що відбудеться обмін? Як вас ставили до відома, як переміщали? Було зрозуміло, що до того йде?

- Ні. Нічого зрозуміло не було. 20 вересня до обіду, приблизно об 11.30 (обід о 12-й), підійшли російські наглядачі. Я взагалі сидів всередині бараку, ми з хлопцями спілкувалися. Заходить старший барака і кричить прізвища: "Той,

той, той..." Чую: "Дианов – с вещами на выход!" Думаю: знов повезуть на СК (слідчий комітет), знову допити... Зібралися, вийшли на вулицю. Нас було дев'ять чоловіків. На КПП обшукали, роздягнувши догола. Потім ми десь годин п'ять сиділи на карачках ось так (схиляє голову, руки на потилиці, голова між ног). Чекали, що буде далі. Потім я побачив, що з лівої сторони вивели командирів морської піхоти – Волину, Дзуся, Доброго і ще когось – вже не пам'ятаю. Вони були в дисциплінарному ізоляторі, туди заводили людей, яких треба було побити. Там постійно були крики, били током били дубинками, били всім... Сама охорона Оленівки, щоб ви розуміли, це садисти. Вони отримували задоволення від того, що тобі погано.

Ми сидимо, чекаємо. Під'їжджають військові КамАЗи. В одному вже сиділи люди. Ми сиділи до них спиною. Чую прізвища: Потчев, Каширін, інші... Я знаю, що це мої пацани, тобто, вони вже в машині. І розумію, що збирають морських піхотинців, їх дуже багато, та й "азовці" там. Значить, повезуть на якийсь жесткач... Диктують прізвища, ми встаємо. У кого були шапки чи капюшони, треба було натягнути їх на обличчя - поверх очі замотують скотчем, щоб ти не бачив, куди везуть. У мене шапки не було. Мені приклали на очі шматок целофану і замотали скотчем. Замотували так, як на "Новій пошті" замотують посилки, що коробки аж стискаються. Я відчуваю, що мені череп починає стискатися, а він питає: "Не туго?" Кажу: "Очень туго" - "Ну, сейчас мы попустим". Ногою впирається мені в груди і зтягує ще сильніше. Тому у мене всі ці рани на обличчі. Півтори доби я був замотаний скотчем, нічого не міг зробити. Ну і отримав прикладом по носі, бо ми неправильно сиділи в машині.

- Що значить "неправильно"?

- Треба було тилуватися - сидіти дуже щільно. Я сидів крайнім, за спиною вже була кабіна. Сідаєш на сраку, вибачте на слові, розставляєш ноги, наступний сідає спиною до тебе отак. Перед тобою купа народу, тобі на груди давлять, дихати не годен, ребра передавлюються – і вони все одно ногами впишають ще більше людей.

- Руки були зафіксовані?

- У мене – попереду. А у кого руки були більш-менш цілі, замотували позаду.

- Скотчем?

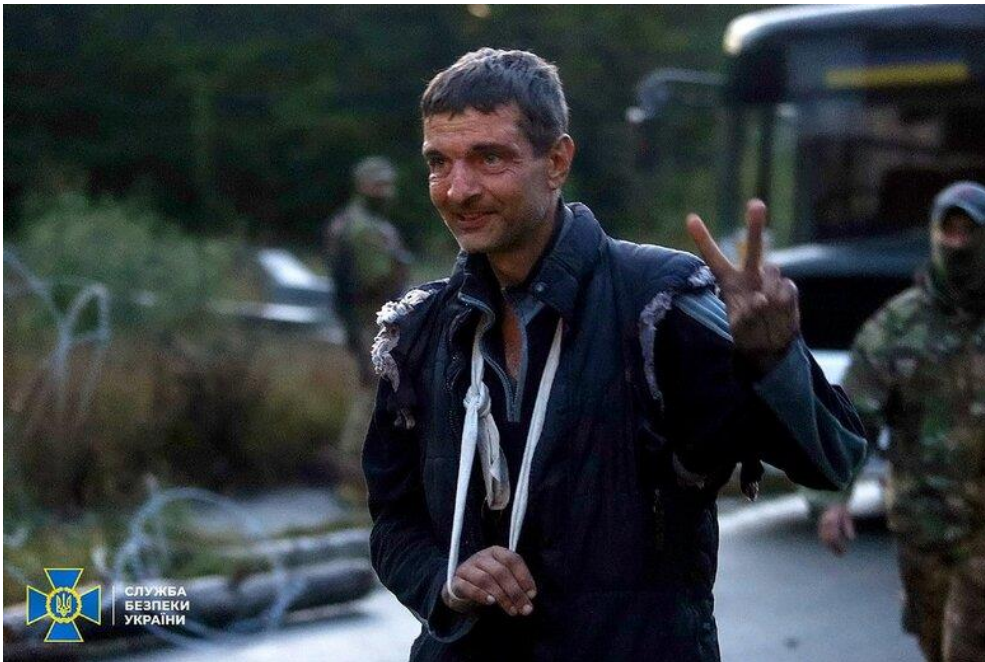
- Скотчем, а декому – стяжками. Їхали шість із лишнім годин. Я військовий, я секунди рахую. Я ж худий, але вага все рівно трошки лишилася. Вона давить на заднє місце. Я пересідав то на ліву, то на праву сторону. Підкласти під себе нічого не можеш, бо руки змотані Я хотів свою відому жилетку підкласти під заднє місце – нічого не вийшло.

Ну, з горем пополам доїхали – а куди, не знаємо. Чуємо звук реактивних двигунів – стоїть літак. Я колись служив у ВДВ, в 79-й бригаді, тому з літаками більш-менш знайомий. Тим більш, я музикант, звуки відрізняю. Чую, що

стоїть літак, і це не Су-25, не Су-27, не МіГ-29, а якийсь великий транспортний літак. Ми виходимо з КамАЗів, мене ще раз перемотали скотчем, ще тугіше. Нас загрузили у літак. Я розумію, що це десантний літак, тому що двоповерховий, а сідаєш на металеві лавки. Потім ми дізнались, що це було в Таганрозі. З Таганрогу ми летіли приблизно три години, прилетіли кудись. Вигружають Волину і питають його: "Ну что, видео наснимал? Сейчас с Кадыровым встретишься, и все будет хорошо. Жди встречи". Його виводять з літака на вулицю: "На колени!" Закривається борт, нас заправляють. А літаки сідають і злітають. І в той момент я чую диктора: "Борт такой-то, аэропорт Шереметьево". Опа, Москва! Тільки не почув, Шереметево-1 чи 2, але Москва – сто відсотків. Думаю: ого...

Я зміг стягнути скотч з рук. Слухаю, де сидять вертухаї, чую, що обидва пішли в різні боки. Тоді помаленьку стягнув целофан з очей. Він був чорного кольору, скотч – світлий. Я потихеньку стягнув все набік, і зняв шкіру, коли тягнув. Коли скотч прозорий, тобі навіть через повіки проходить світло. Завдяки цьому я зорієнтувався, що ми летимо на північний захід. Подумав, що нас можуть переправляти в Білорусію.

Летимо ще дві години. Приземлилися, борт відкривається – не чую ні літаків, нічого. Працюють двигуни, але не КамАЗів. До останнього думав: ну невже, невже-невже нас все-ж таки поміняють? Нас в літаку було рівно 200 чоловік, рахували: на другому поверсі – 99, на першому -101. Цифра така ще – якраз для обміну... Виводять. Побачили, що я без скотча, але ніхто вже мене не чіпає. І ведуть мене акуратно. Думаю: невже, невже?.. Опа – ми сідаємо в комфортабельні автобуси, а не в КамАЗи. Знову надія. Ще більше і більше... Починаємо їхати – і я знову правим оком підглядаю. Розумію, що зараз десь п'ята година, і світло у мене з правої сторони. Відповідно, з лівої сторони схід, з правої захід, сонце там, значить, ми їдемо на південь. Думаю: точно з Білорусії ідемо в Україну. Автобус зупиняється, вертухаї повиходили. Чую, хтось заходить у машину: "Слава Україні!" І все... - (у Михайла з'являються сльози на очах).

Михайлов Діанов зразу після визволення із своїм фірмовим знаком у тій самій жилетці, в якій його сфотографували на "АзовСталі"

- А як поводитися інші? Ви перемовлялися? Була змога дізнатися, хто поруч?

- Ні. Зразу били.

- Що далі? Коли дали телефон – кому першому ви подзвонили?

- Сестрі.

- Пам'ятали її номер?

- Я пам'ятав всі телефони. Спочатку хотів розіграти Альону, - продовжує Михайло, витираючи очі, - анекдот якийсь розказати... Але у мене не вийшло. Кажу: "Мене обміняли, я дома, Альоно", - і знову Михайло не може стриматися.

- Останній раз перед цим ви спілкувалися ще з "Азовсталі", з заводу?

- Так. 17 травня я виходив з "Азовсталі". З 15-го на 16-те був крайній момент, коли ми змогли відновити "Старлінк", який у нас був. Кожному давали по 30 секунд, щоб написати додому якийсь посил, повідомлення, і зразу попереджали: "Хлопці, то все".

ПОРАНЕННЯ

-Коли і як ви були поранені?

-Повномасштабний наступ я зустрів на позиціях у Водяному під Маріуполем. У грудні ми зайшли вчетверте на ці позиції. 9 березня на нас пішли перші танки. Ми їх зустріли у Волонтерівці, це зі сторони Сартани, північ Маріуполя. Там знаходився лише наш батальйон морської піхоти – наголошую, з 36-ої бригади воював лише один батальйон. Ми палили танки "Мухами". Нею танк

спалити неможливо. Але виявляється, коли ви стріляєте з двадцяти метрів у башту, її клинить. На двох танках це випробували. Працює. Башта не крутиться. "Тепер ты мой" - і можеш робити з тим танком все, що хочеш. У нас не було ні "Джевелінів", ні "Енлавів" тих. Я їх в очі бачив тільки по телевізору. У мене була моя ненаглядна СПГ. Це моя лялечка, моє сонечко. Також були РПГ, 22-і "Мухи", РПГ-7 і стрілецька зброя. Все. І нам кажуть: на вас підуть танки. І дають мені шість протитанкових гранат.

Перший раз на нас ішло три танки і дві БМП. Ми їх знищили. І багато особового складу знешкодили. Це 9 березня. За офіційними даними, 80 чоловік нашого батальйону на одному напрямку знищили 1 800 особового складу. Техніку я не рахую. Пояснюю чому. Я адекватний військовий і розумію, що танк без особового складу не поїде. Автомат без стрільця стріляти не буде. Тому треба знищувати особовий склад. Хтось скаже, що я занадто жорстокий. Але якщо стоять три танкісти і біля них танк, а ти спалив танк, то ці троє танкістів сядуть в інший танк і знову будуть стріляти. А якщо я знищив особовий склад – все, ніхто більше не виїде.

Після того, як ми знищили танки, наступного дня, 10 березня, кажу напарнику: "Діма, ідемо заложимо протитанкові міни". Повертаємося назад. І чую постріли. Перебиває мені руку. Падаю на спину, щоб менше площа ураження була. Наступна куля попадає в ногу, ще одна - в палець на нозі... Так я потрапив у Маріуполь у 61-ий шпиталь, ще його називали 555-ий. Поруч "Нептун", басейн. Там мені поставили апарат зовнішньої фіксації. До речі, там мене Тайра з машини перевантажувала. Несла з іншими на ношах до операційного столу.

-Скільки ви перебували в шпиталі і коли зрозуміли, що місто в оточенні?

-Під вечір прийшов до тям після наркозу. Подивився – на руці конструкція ортопедична, нога в гіпсі. Так були вхідний і вихідний отвори. Костомаху перебило. І палець на шкірі висів. Його до купи зібрали. Права рука не тільки перебита вище ліктя, ще й нижче були вхідний та вихідний отвори. Чотири ж кульові... 12 числа хтось із пацанів сказав: "Бої ідуть на "Порт-сіті". І я зрозумів – нас беруть у кільце. Там бачили два-три танки. Спалили. Вони зайшли знову. Знову спалили. Потім наші танки спалили.

-Місто обстрілювали?

-По Маріуполью почали працювати зразу з початком повномасштабного наступу. Але з перших чисел березня – дуже активно.

-Як ви перебралися на "Азовсталь"?

-До того я був ще на багатьох підвалах. В "Нептун" спочатку прилетіла авіабомба. Я лежав у хірургії, справа через стіну знаходилася реанімація. Вікна були закладені мішками. Зі мною було 7 чоловіків. Один з них залишається досі в полоні в Оленівці... Він не був на "Азовсталі". По "Нептуну" бахнуло. Приміщення трухануло. "Ціляться по госпіталю? Ну куди бити по госпіталю?"

Вони ж руські. Ладно сепари. А ці ж кадрові військові", - тільки я це говорю, як прильот по хірургії справа. Разом з мішками вікна полетіли на мене. Я тільки ковдрою встиг прикритися. Знімаю ковдру і з тим гіпсом, всіма штуками на адреналіні встав у двірний отвір. А в коридорі, де лежали люди, – купа двохсотих. Вибухова хвиля пройшла через коридор. І я розумію, що навіть якщо серед них є хто живий, а я інструктор по тактичній медицині, не зможу їм допомогти, бо в мене лише одна рука робоча і одна нога. Ми в підвал. Ніч перебули, на підлозі поспали. Повезли нас на "Азовмаш". Там довгий-довгий тунель. Хлопці позбивали двоярусні ліжка з дерева. Одна буржуйка була на все те приміщення. Протяг капітальний. Це був госпіталь. Там побули. Після того мене везуть на завод імені Ілліча... До того туди був приход. Зривалися газові балони. Маса народу загинула... Привозять мене туди. Питаю: що я тут роблю? Повернули в тунель. Звідти - на ядерне справжнє бомбосховище переправили. Всі питали: звідки ти знаєш, що то ядерне бомбосховище. "Уважно дивіться навколо. Що тут на стіні?" - "Фарба". – "Та плакати висять. Інструкції, як користуватися цим приміщенням". Там все було розписаною. Коли хімічна атака, біологічна, ядерна, що робити, що крутити, як перекиваються клапани вентиляції. Всі ті приміщення, видно було, всі роки трималися в ідеальному стані. Штукатурка не облуплена. Ми там жили в безпеці. Пробули там до 12 квітня. Саме звідти перші поранені потрапил в полон. А ми виїхали чи 10, чи 11 числа. Їхали на "Азовсталь".

Вивозили нас двома партіями. Одні не доїхали. Їх повернули назад. А нас повіз такий чоловік – позивний Ром. Я б йому дав Героя України. Він від наших медиків водій. Його жінка загинула, коли по ТПУ приход був. Молодий хлопець. Вони тільки одружилися. Їй череп розкrojіло. Ходив так ніби налбуфіном його накололи. Він шукав такі шпаринки машиною, які ніхто не знав. В машину всі сідали. Навіть лежачі, навіть ті, у кого з хребтом були проблеми. Їм казали: "Давайте будемо рахувати кількість життів. Як краще: трьох забрати, а один лишиться. Тим більше що тебе лежачого чіпати швидше не будуть". Після того всі погоджувалися сидіти. Коли ми їхали, в тому "Козаку" гідравліка на кермі не працювала, два колеса спущені. Троє людей впиралися – викручували кермо, щоб проїхати далі. Завод імені Ілліча вже був розвалений капітально. Чотири рази ми ставали – думали жопа, проїхати не зможемо. Все одно хлопці виходили, потихеньку викручували кермо. І це був білий день. Нам повезло, що погода була похмура, туман. Ми чули, що квадрії літають. Вони чули нас по звуку. Але приходів не було. Тільки коли через міст з правого на лівий переїжджали – Ромко знайшов знизу мосту переправу, два танки виїхали і зробили по нас два постріли. Не попали. Так ми переїхали на "Азовсталь". Зустріли нас хлопці. Два дні я побув у першому бункері. Потім побачили, що я гнию, і відправили в госпіталь. Він називався "Железяка". Там я був десь тиждень часу. Знову перев'язки, бетадін, знеболюючі. Думав, що наркоманом стану. Потім кажу – спробую поспати з тим апаратом без знеболення. Два дні поспав. Але під час приходу вдарився тим апаратом об землю. Згинаються ті шприхи. Знову обезболююче. Корвалол

і барбовал – заспокійливі. Я пив зразу по пів банки. Болить, але мені пофіг. З "Железяки" повезли на "Джерело". Там був до самого виходу. Це загальний бункер був.

-І ви воювали там?

-Визвався, тому що ніхто не хотів іти наверх. А іти треба було, щоб не пропустити особовий склад до нас.

-Вони вже заходили на територію?

-Заходили, били нас по повній програмі. Кільце звужувалося. Я собі брав автомат в ліву руку та й все. Сиділи на позиціях. Я просто дуже гарно стріляю. З 700 метрів в людину попаду. Два дні я таким чином виходив. Потім знову рубанув руку і хтось сказав Волині. Я отримав звездюлей від нього і лишився внизу. Але все одно намагався бути корисним - дрова збирав, щоб пічку розпалити.

15 чи 16 травня вийшов наказ головнокомандувача, що ми маємо скласти зброю і припинити військову операцію по захисту Маріуполя. Все ж не в полон здавалися, а виконували наказ президента. 17 травня я зайшов на барак в Оленівці.

ВИБУХ В ОЛЕНІВЦІ

-Ви були в Оленівці і в той час, коли стався там вибух?

-В цей момент я знаходився в донецькій 15-ій лікарні, куди мене привезли, щоб зняти апарат зовнішньої фіксації. Його мені поставили 10 березня. З руки стирчали довгі шприхи. Я ще жартував, що на них треба вай-фай шукати. Вже на "Азовсталі" був приход, мене крутануло, я впав на землю апаратом, після чого позбивалася вся різьба. Вже сенсу у тому апараті не було. та ще й рани постійно відкриті, а навколо пилюка. Нас бомбили не просто літаки, а саме бомбардувальники. Ескадрилья летіла на Маріуполь, нас попереджали: "Очікується авіаудар". Ду-ду-ду-ду. Тисячки бомби попадали. Вирви від них залишалися такі, що в одну таку повністю увійшов автобус. "Азовсталь" - то був жах. Рани мої гнили. Апарат з'їхав, кістки не тримав. Ми вже були в кільці, їли гнилі продукти. На території заводу були два магазини: "Десятка" та "Двадцятка". Холодильники вже не працювали, але у них були якісь крильця. Нюхаєш, а вони смердять. Нічого. На пательню їх. Діарея була у всіх майже постійно. Але ти нікуди не дінешся – треба їсти. Не робити – можна жити, а не жерти – можна вмерти.

Наших лікарів приводили раз на тиждень. Спочатку вони приходили в супроводі донецьких лікарів та вертухаїв з дубінками. Вони слідували, щоб нам не передали якусь ампулу, голку. Нам робили перев'язки. Я постійно говорив їм: гнию, з ран тече. І якимось донецький лікар сказав: "Треба апарат знімати". Кажу: "Дякую, що ви мені про це сказали. Я що можу зробити? Два нижніх штиря вже рухалися в костомасі". Коли я лягав на бік, капітально викручувало руку, боліло. З горем пополам добилися, щоб аж у серпні мене

завезли в Донецьк. Мені покололи антибіотики, зробили рентген, на якому чітко було видно, що не вистачає сантиметрів чотирьох кістки. Прийшли лікар і медбрат: "Ну что, Миша, снимаем аппарат?" Дивлюся, він розкладає гаєчні ключі. Бачу, що це набір автомобільний. І іржаві плоскогубці. Головки гайок апарату не підходили до тих ключів. Бере плоскогубці, починає крутити. Кажу: "Може, хоч знеболююче якесь дасте мені. Взагалі –то таке під наркозом робиться". Тільки вкололи мені препарат, той давай знімати систему. А ті штирі, що були всередині кістки, також вже погнулися. Плоскогубцями їх тягнув... Коли він зняв крайній штир – я аж видихнув з полегшенням - фух... Рани почали заживати.

Права рука Михайла. Морпіху знадобиться тривале та складне лікування

-І в той час, коли вам це робили, стався вибух в Оленівці...

-27 липня був вибух. Мене якраз привезли в лікарню. Підбігли денеерівці, які були в лікарні: "Там ваши пацаны по вашим же бабахнули. Американская ракета какая-то". Ну чекай, - думаю. Пів години тому це сталося. Ти тут стоїш – експерт, який в Оленівці навіть і не був, і мені розкажуєш, що до чого... В

лікарню почали привозити 300-их. Всі "азовці". Не знаю, скільки їх було в тому бараці. За різними даними – 200 чоловік. Всі, хто потрапив у 15-у лікарню, казали: "Не було чути ні виходу, ні приходу зверху. Вибух був всередині". Заложили вибухівку, занесли ліжка... Наскільки я знаю, 30 липня мав бути другий етап обміну. Під час першого – 29 червня – ампутованих поміняли. А 27-го хоп – вибух. Це було зроблено, щоб зірвати обмін.

За два дні до нашого обміну це повторилося. Числа 17-го ми були всередині будівлі. Там є п'ять бараків. Перший – 9-10 називається. Це по поверхах. Другий – 1 та 2. А далі ідуть - 3-4, 5-6, 7-8. Спочатку я приїхав на 2 барак, потім мене перекинули на 3-4. Після госпіталю знаходився у 5-6.

Там я був, коли почув вихід. До речі, навколо Оленівки постійно стояла артилерія. І все летіло в нашу сторону. І довкола 15-ої лікарні було то саме. Вони нами прикривалися, щоб по нас не було приходів. А їхні артилерійські системи впритул. Чую вихід. Вибухи і ракета полетіла. Думав, якесь ПВО працює. І тут приход на території. Бух-бух-бух-бух-бух. Касета прилетіла. Ми зраділи. Нарешті наші пацани працюють... А ми вже знали, що ми по всіх фронтах виграємо. Тюрма тюрмою, але ніхто не скасував, що ми військові, інформацію можемо взяти де завгодно. І тут узнаємо, що вдарили по місцю, де працювали наші пацани. Вони копали якусь яму. На момент вибуху один 200, 4 – 300, але одному відірвало ноги, і ще одного не довели до лікарні. Отже, загинули троє...

-Про що ви говорили в Оленівці?

-Збирали інформацію, чи є у нас шанс на обмін чи ні. Рятували шахи, нарди, доміно. Карт не було.

-Книг не було?

-Були, але це розкіш. Щоб у когось взяти почитати книгу, треба було мати таку неймовірну річ, як сигарети, або назбирати буханку хліба. І то тобі давали книгу на два дні максимум.

-Ви читали?

-Звичайно.

-Що?

-Я віддав свою запальничку, щоб прочитати книгу "Егоїстичний ген". Якийсь професор психолог розповідає про гени. Мене вистачило сторінок на 20. Думав, мене вистачить ще на 20, що, може, піде далі. Не пішло. Я її закрив і віддав. Там я прочитав те, що давно хотів прочитати: "Три товариші" Ремарка. Мені не сподобалося. Перед тим я прочитав "На західному фронті без змін". От вона дуже крута. Вона написана з окопів. У 2017 році я був перекладачем на міжнародних навчаннях "Сі бріз". Коли ми спілкувалися з американцями, і я їм розповідав наші історії, вони дивувалися: "Ви що, перша світова війна, що в окопах сидите?" Він навіть не знайшов слова, щоб матюкнутися. Крутий

хлопець. Воював в Афганістані, Іраку. Я віддав йому ніж, який колись зняв з ворога, а він віддав мені годинник, який пройшов Ірак та Афганістан.

-Де той годинник?

-В Оленівці я обміняв його на пачку цигарок.

-Сильно хотілося палити?

-Ні. Я вмю легко кидати. Ті цигарки я роздав.

-Не шкода годинник?

-Я там навчився однієї штуки. Ми занадто прив'язуємось до чогось. Той годинник пройшов афганську та іракську війни, вже на моїй руці він пройшов АТО, ООС плюс ще й повномасштабний російський напад. Але це просто годинник. Електронна річ в пластику. Зате коли я роздав цигарки хлопцям, щастя у них в очах було – ого-го.

ГОЛОД

-Яким тортурам вас піддавали?

-Це моя суб'єктивна думка, але людину можна різати, бити, намотувати скотч на голову... Біль ти можеш витримати любий. Голод - це просто жах.

-На "Азовсталі" ви не голодували?

-Голодували, але там пішов і щось нарішав. На вогнищі міг приготувати горох. Хіба що вода у нас була технічна. Ми там труби прострілили, щоб вона текла. Ми її кип'ятили і пили. На "Азовсталі" ти міг сам собі щось видумати, щось поміняти. Здорові могли піти туди, де був знищений ворог, – там можна було щось забрати, сухпаї знайти. А в Оленівці ти їв те, що тобі дадуть.

-А що давали?

-Комбікорм. Те, чим свиней годують. Варили той комбікорм без солі. Сіль заборонена була, щоб ви розуміли. Цукру може давали в той баняк дві чайні ложки. Раціон був такий. Сніданок – тарілка комбікорму. По ємкості - одноразовий великий стакан. Потім на обід так звані їхні щі. Вода і капуста квашена. Якщо дуже сильно повезе – буде шматочок картоплі. На вечір знову комбікорм. Кусочок хліба давали розміром із снікерс. Не великий, а звичайний. Отакий кусочок хліба тричі в день. Я як робив, щоб нормально спати. Відкладав кашу і хліб на вечір. Перед тим, як лягати спати, з'їдав те все, щоб шлунок був ситий і тоді я міг закрити очі і спати. Якщо ти цього не зробив, то закривав очі і бачив їжу. Ти не бачив ні сім'ю, тобі не цікаво було, чи вільна Україна, чи ні.

-Яку їжу бачив?

-Еклери і варену згущенку. Думав, коли приїду, півлітру вареної згущенки просто в себе заталую. І еклер щоб за нею.

Людам, які ходять в їдальню, дається 30 секунд, щоб поїсти. І спеціально дають окріп і твердий хліб. Ти фізично не встигаєш того зробити. Туди біжиш. Назад біжиш. По боках стоять вертухаї з німецькими вівчурами. Побачивши це, я подумав: щось мені то нагадує, десь я то бачив. Так же ж робили фашисти! "Список Шиндлера" якийсь... Посилки заборонені. До тебе не доїде нічого! Хочете закатувати людину, морально і фізично знищити, не корміть. Годуйте чуть-чуть. Мало того – через місяць їжте при ній щось смачне.

-Що при вас їли?

-Якісь вафлі, шоколадки. А ти дивишся і уявляєш смак тої їжі. Як би я хотів таке з'їсти... Скільки би я віддав за ту шоколадку.

-Після обміну вас зустрічали з їжею?

-Так. Сендвіч мені дали. Ковбаса в ньому була. Майонез. Я обожаю майонез. Я все їм з майонезом. Ще там були капуста і часник.

-Це було смачно?

-Це було божественно! Мішлен має дати п'ять зірок зразу за цей сендвіч.

-Крім голоду з вас якимось ще знущалися?

- Щоранку о сьомій годині включали гімн росії. Добре, що звук був такий неякісний, що не було чути слів. А мене особисто сильно не чіпали.

-Тому що рука?

-Ні, тому що я вже тоді був відомий.

-Відомість дає прерогативи?

-"Шо ты, звезда?" - питали мене охоронці. Є фотографії з полону 17 травня, де я весь чорний. Це мене вели в туалет. У мене почалася діарея. І всю дорогу з Маріуполя до Оленівки я дуже сильно хотів в туалет. Автобус не зупинявся. Один з вертухаїв здалеку показує мені мій фірмовий знак "Вікторі". "Ну да, погоджуюся я, то я", - і показую, що мені в туалет треба сходити. "Ні", - показує той. Чотири години мене крутило, я терпів. Ми доїхали до Оленівки. І далі нас тримають. А я згадую, що номер автобуса російський - з Ростова-на-Дону. Розумію, що за кермом сидить росіянин. І це автобус його. Кричу до нього: "Якщо мене зараз не випустять, я тобі оброблю автобус". Він почав кричати до вертухаїв.

І фотографія, де за мною іде охоронець з автоматом, то якраз тоді зробили. Насправді за мною ішли п'ятеро охоронців, не всі потрапили в кадр. Вони мене вели у вуличний туалет. Коли я повз них проходив, вони задкували від мене. Я ще рожу злу зробив. Думаю: "Значить українці ще чогось варті, якщо одного п'ятеро озброєних москалів ведуть в туалет ще й трьохсотого. Бояться! Значить, не дарма все було". Але мене якось вели в туалет і 12 чоловік. Всі з автоматами! Потім у наших охоронців автомати забрали. Злякалися: а якщо я у нього автомат заберу? Видали дубінки. Але на вежах вертухаї стояли зі зброєю.

-Вас же ж все одно били...

-Ну, били. Для профілактики. Били тих, хто завинив. А ситуація в тому, що ти навіть міг не знати, що ти в чомусь завинив. От тільки що охоронець так вирішив, бо ти очі повернув не в той бік, голову занадто низько опустив. Мене в більшості били коли возили на СК – слідчий комітет, в автобусі, автоматом. Майже завжди - по голові. Чи руку не підняв до голови. "Та я не можу руку підняти", - пояснюю. "А, точно не можеш. Тоді на ще один удар"...

- Ви відчували, що сили втрачаєте?

-По сходах не міг піднятися. Я жив на другому поверсі. І права нога вже зажила, я міг пересуватися нормально, навіть не криво. Піднімаєшся наверх і чуєш, що за перила треба братися. З кожним днем все гірше було. Тому на перший я спускався лише щоб в туалет сходити. Більше нічого не робив. Читав. Намагався якомога менше рухатися. Так, в такому випадку атрофуються м'язи, але ти не витрачаєш енергію і не такий голодний.

ДОПИТИ

-Про що вас питали під час допитів?

- "Що ти робив?" - це було головне питання. Я розповідав, що я гранатометник, головний сержант взводу. Що я знищував цілі, які були напроти мене. Ваших перебив ого-го. "Это не наши были. Это дэнээровцы", - підкреслювали в слідчому комітеті. Та мені все одно, - відповідав на це. "Ты патриот?" - це ще постійно запитували. Дурне питання, - казав я, - а на дурні питання я відповіді не даю. "Как ты относишься к войне?" К войне? Плохо отношусь. "Ну к этой войне как относишься?" І я вскипів. Як я можу ставитися до неї? Ти якого хера на мене напав? Що ти тут забув? Чого в мене стріляєш? Ви розумієте, що тут фашистів немає? Я з тобою говорю російською. Що, вам землі мало? Ти прийшов, дав мені ляпас, а я тобі відповів кулаком... Це полюдськи? По-чоловічому? Погоджуються зі мною: "Ну да". "А ти звідки сам?" - цікавляться. З Тернополя. "А де це?" Західна Україна. "І шо, ти аж сюди приїхав?" Перепитаю: а ти звідки? З Ростова-на-Дону. А якби у тебе в Усть-Лімську щось подібне сталося, ти б туди приїхав? "Ну, це лірика", - відповідає мені той слідчий. Яка лірика? У мене є свій гімн. Гурт називається "Бук". У них є пісня "Моя земля", в якій є слова "Будемо стояти до кінця". Все. Це моя земля". Все інше не обговорюється. Я по національності не українець.

-Хто?

-Я не знаю. В усіх свідоцтвах написано руський. Мама народилася в Дагестані. В родині були і болгари. Але я - українець. У мене паспорт з тризубом. Я народився в цій країні. Ну хто я можу бути? Національність треба знімати як поняття. Яка різниця, яка кров тече в жилах, яка різниця, хто мене народив? Сутність твоя і є твоя національність. Якщо ти вважаєш, що ти українець, ти зобов'язаний вміти розмовляти українською мовою, маєш розуміти її на сто відсотків. Я не націоналіст. До нації це не має ніякого відношення. Це має відношення до громадянства.

ОПТИМІЗМ

-Звідки у вас така сила волі? Ви завжди посміхаєтесь.

-Я прожив лихі 90-ті. І не був бандитом. Я був музикантом. Я з бідної сім'ї. Знаю, що таке краще, ніж погано. А зараз краще, ніж погано. Батько колись мене навчив... Я був маленький, років сім. Пішов по сметану. Купив її, повертався - і розбив банку. Приходжу додому і плачу. Батя каже: "Чого плачеш?" "Сметану розбив". - "Ага... А плачеш чого? Болить щось?" - "Ні". - "А чого плачеш? Сметана повернеться?" - "Ні". - "То чому?" - "Бо ти мене покараєш". - "На тоді три карбованці, іди купи сметани". Від того, що ти сумуєш, ситуація не зміниться. Якщо ти сидиш у полоні, нічого не можеш зробити, то навіщо сумувати. Так, настрої постійно погані. Але збери навколо себе оптимістів, розповідайте анекдоти. Змінити нічого не можеш, але настрої підняти - без проблем. Будь-хто з Оленівки скаже, що я сильно хлопців підтримував, навіть коли не вірив, що ми скоро будемо дома. Кожного ранку я казав: "Нам залишилося на один день менше, ми вже ближче до виходу з цієї

ситуації". "Ну що, Мішаня, - питали мене, - нас будуть міняти?" - "По-любому. Вони нас вбили б, якби не хотіли міняти. Скоро будемо дома". – "Коли?" - "Скоро. Ще трохи почекайте". – "Ти два місяці тому казав, що скоро будемо". – "От бачите, вже два місяці минуло, значить, вже скоро". Можливо, те, що я вже вдома, - це якраз мені нагорода за мій оптимізм.

У полоні відкривається сутність кожного... Людина може бути воїном. На війні відкривається саме воїн: я сміливий, потужний. А в полоні зовсім інше – відкривається людяність. Ти людина, чи ти скотина. І не всім тепер я подам руку...

ГРОШІ

-У соціальних мережах за добу для вас зібрали величезну суму...

-І я зараз не розумію - як я можу витратити чужі гроші? Люди пояснюють: ми скинули тобі, витрачай, як хочеш. Це тобі вдячність. На годинник я собі сто тисяч зібрав раніше. Гроші відкладені. Але від того, як люди кинулися мене підтримувати, був в шоці десятого ступеню. Та й це не передає, що я відчував. Вдячний кожному.

-Це вас мотивує?

-Я впевнений в тому, що ми перемажемо, тому що ми вже перемагаємо. Я чекав переламного моменту. І коли ми були в Оленівці, цей переламний момент стався. І завдяки цьому ті хлопці, які залишаються в полоні, повірте, морально тепер ліпше себе почувають, сильніші стали. Бо ми стали перемагати. І розмови в бараках змінилися: певно, нас міняти не будуть, певно, нас просто визволять. Найбільше ми боялися, що коли побачимо жовто-блакитний прапор на нашому танку чи БМП, росіяни накриють нас артою і не дадуть нам вижити... Ми дуже зраділи, коли почули, що росіяни почали тікати. Я щиро тому тішуся і пишаюся бійцями, які луплять їх по повній. Молодці!

<https://www.mukachevo.net/ua/news/view/4267547>

Герой “Азовсталі” Діанов розповів про жахи полону

03.10.2022

Морський піхотинець Михайло Діанов, який захищав “Азовсталь”, після російського полону повернувся з тяжкою травмою руки. Українці жваво відгукнулися на збір коштів для бійця та швидко зібрали необхідну суму. Наразі військовий розповів про те, що йому довелося пережити у полоні у росіян.

Своїми спогадами він поділився із [ТСН](#), передає [KURAZH](#).

В інтерв'ю боєць називає себе “оптимістичним оптимістом”. Його фото з “Азовсталі” облетіло весь світ. На ньому він змучений, але не зламаний із забинтованою рукою посміхається, попри важкі обставини на заводі “Азовсталь” у Маріуполі.

На запитання журналіста, як він вижив, Михайло відповідає, що в нього просто не попали.

Історія Михайла Діанова

Михайло пішов на війну у 2015 році. До Маріуполя та полону він був гранатометником у приазовських степах, потім поранений потрапив на завод Ілліча та “Азовмаш”, а вже звідти вдалося виїхати на “Азовсталь”.

Він воював лівою рукою і найбільше не любив авіаудари на заводі.

“Очікується масовий авіаудар” і все ти стаєш між якимись суперперекриттями і це не летить винищувач чи штурмовик і кинув там бомбу, це летить ескадрилья бомбардувальників та бубубубубубу. Ця вся штука тремтить, через вентиляцію входить пил і ми всі в масках були, дихати було неможливо”, – розповідає захисник про дні на “Азовсталі”.

Тоді захисники виконували наказ згори, вони здалися в полон. Михайло потрапив до Оленівки. Там, каже він, був концтабір.

Нині у його руці не вистачає 4 сантиметрів кістки. Протез для своєї понівеченої кінцівки морпіх зробив сам і не дозволяє лікарям щось змінити.

“Мені апарат знімали плоскогубцями, без наркозу, “ти ж морпіх, давай, терпи”, один тримав за плече, а інший знімав мені апарат. Терпів, де я мав подітися. Рука була пошкоджена капітально, я гнів повністю”, – сказав Михайло.

Мрії Михайла

На вулицях Михайла дізнаються, до нього підходять і дякують. А він хоче просто прогулятися та зайти до магазину, щоб його ніхто не чіпав.

Боець упевнений, що йому обов’язково відновлять руку і він знову гратиме на музичних інструментах.

У мирному житті він був музикантом, у Тернополі мав свій гурт та більше любив грати на басгітарі. А ще він мріє про рибалку і про те, як працюватиме, відкрити свою майстерню з металу.

<https://nw.com.ua/style/geroj-azovstali-dianov-rozpoviv-pro-zhahy-polonu/>

Нарешті вдома! Захисник «Азовсталі» Михайло Діанов у Тернополі

- 17 жовтня 2022 р.

Наш «Мішаня» нарешті вдома!

Морський піхотинець та захисник «Азовсталі» Михайло Діанов приїхав у Тернопіль.

Про це **повідомляє** міський голова Сергій Надал.

«Вітаємо вдома учасника героїчної оборони Маріуполя, захисника «Азовсталі» Михайла Діанова. Чекаємо якнайшвидшого визволення з полону усіх наших захисників та перемоги!», — каже мер Тернополя.

Нагадаємо, що нещодавно Михайло оголосив про те, що **передасть** усі зібрані для нього кошти на лікування побратимам.

<https://te.20minut.ua/Podii/zahisnik-azovstali-mihaylo-dianov-u-ternopoli-11689453.html>